

RAT U KOREJI

Jaša Levi: OSVRT NA POLITIČKU STRANU KOREJSKOG SUKOBA

U nedelju 25 juna 1950 godine agencija »Junajted pres« prva je iz Seula javljala:

»Jutros u pet časova snage Severne Koreje započele su neizazvane napade na odbranbene položaje južno od 38 uporednika severne širine, od Ongdžina na zapadu do obalskog područja provincije Kanvon na istoku.

Od toga časa Korejski rat je postao međunarodni problem, čije se rešavanje ne skida s dnevnog reda, a čije je rešenje u raznim fazama izgledalo bliže ili dalje, uvek u zavisnosti od operacija i snage protivnika na frontu.

Mogućnosti mira na dalekoistočnom sektoru svetskih zbivanja izgledaju lako dokučive, ali želja za mirom onih sila koje su najviše upetljane u Korejski rat teško se može sagledati. Neprijateljstva kao da nikad neće prestati da razaraju već do temelja razorenu Koreju.

Severna Koreja, upotrebljena kao instrument agresije, otvorila je stranu rata na Dalekom Istoku. Ona je nesumnjivo odgovorna za početak procesa koji kao da čeka onaj pogrešan korak koji svakog časa može da dovede do opšteg sukoba u Aziji. Drugi faktori, u toku dve i po godine sukoba, učinili su da se ova opasnost još poveća.

Prva reakcija na agresiju bila je nesumnjivo u principu pozitivna. Pretsednik SAD Truman naredio je oružanim snagama na Dalekom Istoku da stupe u akciju i počnu da suzbijaju agresiju, a Svet bezbednosti pozvao je na obustavljanje neprijateljstava. Pretstavnik SSSR u Savetu bezbednosti činio je sve što je bilo u njegovoj moći da spreči bilo kakvu odluku OUN; naime, snage Severne Koreje napredovale su uspešno ka jugu, savlađujući lako slabu južnokorejsku vojsku.

Onda je nastupio preokret. Američke trupe, koje su se u međuvremenu počele i nastavljale iskrcavati u Pusanu, okrenule su front prema severu, natrag ka 38 uporedniku. Ali, Makartur, njihov vrhovni komandant, nije hteo da se one tamo i zaustave.

U velikom broju, pa i u većini, delegacije u Ujedinjenim nacijama koje su tada zasedale u Lejk Saksesu bile su protiv prelaženja 38 uporednika i prebacivanja fronta severno od njega. One su smatrale da je bombardovanje Severne Koreje uz njene teške gubitke dovoljna kazna agresoru. Međutim, iako intimo ubedene u to, mnoge delegacije dale su se navući na liniju podrške Makarturove teze, jer im je rečeno da će prelazak 38 uporednika biti samo simboličan, da će se severno od ove demarkacione linije zauzeti samo neki strategijski važni položaji da bi se sprečila nova akcija agresora, i da će se onda tu stati.

Kasniji događaji su izazvali neke od prevarenih delegacija da oštro protestuju zbog kršenja ovog obećanja — zbog Makarturove parole: »napred, na Jalu!«

O toku operacija i hronološkom izlaganju događaja govoriće se docnije, a ovde će biti reći samo o najvažnijim političkim momentima. Kao jedan od glavnih u ovom sukobu, nesumnjivo je intervencija Kine, koja je pored vojnih, imala i velike političke posledice.

6 novembra 1950 radio Peking je dao na znanje da se veliki broj »dobrovoljaca« u Kini javio za borbu na strani Severne Koreje, a nekoliko nedelja docnije Kineske trupe su upale u Koreju.

Svakako je činjenica da je kineska intervencija u Korejskom sukobu zaslužila svaku osudu kao štetan i pogrešan metod rešavanja međunarodnih sporova. Pritom ipak treba imati u vidu i faktore koji su tu kinesku akciju svakako samo pomogli. Blokada Formoze od strane američke flote počela je odmah po izbijanju neprijateljstava, iako tada Kina ničim nije učestvovala u agresiji u Koreji. Makarturove pretnje i prelazak 38 uporednika, zatim njegovo nadiranje ka kineskoj granici i centralama reke Jalu koje snabdevaju električnom energijom mandžursku industriju — takođe su samo doprineli kineskoj odluci za intervenciju.

Karakteristično je držanje sovjetske delegacije u OUN u ovim fazama događaja u Koreji. Prelazak Makartura preko 38 uporednika i njegovo nadiranje na Sever obeležili su i preokret u držanju SSSR. Višinski je počeo da spominje obustavljanje neprijateljstava, iako je to napadao u vreme dok su severnokorejske trupe bile u ofanzivi. Čak je u OUN spomenuo i predlog »jedne zemlje« (Jugoslavije) koji je bio dat istog dana kad su izbila neprijateljstva, 25 juna 1950, da se smesta obustavi vatra i da se snage protivnika povuku na polazne položaje. Novom izmenom situacije na frontu, prodorom Kineza do i ispod 38 uporednika — čak na prilaze privremene južnokorejske prestonice i jedine preostale luke Pusana — sovjetska delegacija ponovo je izmenila taktiku, vraćajući se na opstrukciju svake moguće odluke.

Takođe se treba potsetiti na pregovore o primirju i odatle izvući potrebne zaključke. Prvi formalni preliminarni sastanak oficira za vezu održan je u Kesongu 4 jula 1951 godine. Kasnije, posle jednog prekida, pregovori su nastavljeni 21 oktobra u Panmundžonu, gde i danas traju bez ikakve nade na uspeh. Front se doduše, manje-više ustalio otkako su pregovarači postigli sporazum o demarkacionoj liniji, ali drugih bitnih izmena u korejskom čorsokaku nema.

Svakako da je teško oceniti ko čini najviše ili bar nešto više smetnji miru u Koreji: jedna ili druga strana? Možda i obadve! U raznim periodima pregovora čas je izgledalo ovako, čas onako, no nikad jasno i nesumnjivo. Ali, nešto drugo se pokazalo u Koreji što je teško dovesti u sumnju: rivalstvo Kine i SSSR-a.

Upad Kine u Korejski rat izmenio je i položaj Koreje prema njenim velikim »zaštitnicima« — Moskvi i Pekingu, u korist ovog poslednjeg. Ako ostavimo na stranu pitanje odnosa Kine i SSSR uopšte, odnosno pokušaja SSSR da Kinu upetlja u ratove itd. (što je tema za sebe i ne spada ovde), ostaju nam na korejskom pitanju konkretne indikacije njihovih razmimoilaženja.

Uzmimo samo nekoliko elemenata koji na ovo ukazuju:

Kampanja u Kini za kupovinu oružja bila je svakako u propagandnom i drugom smislu pritisak na SSSR, a i optužbe protiv njega što je Kinu gurnuo, direktno ili indirektno, u Korejski rat, ostavivši je da se bori više masama vojnika nego tehnikom.

Kada je Kina pristala na sadašnju demarkacionu liniju, određenu u Panmundžonu, liniju koja prolazi i severno i južno od 38 uporednika ali ipak na štetu Severne Koreje, Višinski je gotovo istovremeno u Parizu pred OUN (1951 godine) ponovo zatražio da se kao demarkaciona linija usvoji 38 uporednik. Ovo je moglo da izgleda, a verovatno je i bilo znak kineske želje za obustavom neprijateljstava, koja su je koštala elite njenih armija. Ruski manevar bio je usmeren na to da stvara kapital protiv Kine, ako mu jednog dana zatreba.

I najnoviji događaji na ovogodišnjem zasedanju OUN, pa i njihov odjek, pokazuju u izvesnoj meri razmimoilaženja Pekinga i Moskve, iako je ovaj prvi danas u daleko slabijem položaju prema drugoj nego što je to bio slučaj ranijih godina.

U međuvremenu, korejski narod strada kao u posloviću koju je citirao drug Veljko Vlahović pred OUN u Njujorku: »Bojari se tuku, a seoskom momku leđa pucaju...«

Ž. R.: HRONOLOŠKI PREGLED OPERACIJA I GLAVNIH DOGAĐAJA NA RATIŠTU U KOREJI

25 juna 1950 godine, kao što je rečeno u uvodu, trupe »Narodne« Republike Severne Koreje, čije je brojno stanje cenjeno na preko 80.000 ljudi, prešle su bez objave rata 38 uporednik, koji je predstavljao granicu između Severne i Južne Koreje i upale u Republiku Koreju (Južnu-Koreju) u nameri da je potčine i obrazuju jedinstvenu »Narodnu Republiku Koreju«. Brojnije, bolje obučene i opremljene trupe Severne Koreje, sa relativno jakim avijacijom i tenkovima sovjetskog porekla, imale su odmah uspeha i lako i brzo ovladale dobrim delom teritorije Južne Koreje, uključujući i njenu prestonicu Seul. Pretsednik Republike Koreje, Sing Man Ri, obratio se pretседniku Trumanu i Savetu bezbednosti Ujedinjenih nacija za pomoć. Republiku Koreju ili Južnu Koreju — kako se obično zove — stvorili su Amerikanci, dok su je držali kao svoju okupacionu zonu Koreje; severno od 38 paralele bila je Sovjetska okupaciona zona i posle povlačenja sovjetskih trupa stvorena je »Narodna Republika Koreja« — ili kraće rečeno — Severna Koreja. Amerikanci, zainteresovani održavanjem stanja stvorenog u Južnoj Koreji, podržali su u Savetu bezbednosti molbu za pomoć Južne Koreje, te je predsednik Truman, kao vrhovni komandant oružanih snaga SAD, naredio generalu Makarturu, komandantu američkih snaga na Dalekom Istoku i okupacionih snaga u Japanu, da pruži »zaštitu i podršku« snagama Južne Koreje, a ujedno je i Ratnoj mornarici naredio da spreči napad kineskih nacionalista sa Formoze na Aziško kopno kao i snaga republike Kine na Formozu. Akcija koja je bila vođena u Savetu bezbednosti po tom pitanju, kao i celokupni razvoj događaja prvih dana neprijateljstava dobro je poznat, te se na tome nećemo zadržavati.

*

U toku 83 dana snage Ujedinjenih nacija, sastavljene 95% od američkih trupa, borile su se protivu nadmoćnijih snaga Severne Koreje i izvodile zaštitničke borbe za dobitak u vremenu. Glavnu snagu američkih trupa u to vreme predstavljala je 2 konjička divizija (ustvari mehanizovana divizija) i pomorsko-desantne trupe dovučene iz Japana. Vazduhoplovne snage bile su takođe sa baza u Japanu i sa nosača aviona u sastavu 7 flote iz Tihog Okeana, koja je takođe većim delom bila angažovana u vodama Koreje. Pojačanja i potrebe imali su da stignu iz SAD koje su od Koreje bile udaljene hiljadama kilometara, što je zahtevalo putovanje teretnih brodova od oko mesec dana.

Snage Severne Koreje bile su stalno u ofanzivi, ali im nije uspelo da prepadom po tipu nemačkog blickriga slome snage Južne Koreje i time u kratkom roku postignu svoj cilj.

Razbijene i delom demoralisane snage Južne Koreje polako su se reorganizovale i počele da usporavaju nadiranje neprijatelja. Prodiranjem na jug, komunikacijski pravci snaga Severne Koreje počeli su se izduživati. Pored toga Amerikanci su uspeli da dovedu pojačanja u vazduhoplovstvu i postignu nadmoćnost u vazduhu. Dejstvom avijacije, koja je ubrzo obuhvatila i vazduhoplovne formacije Britanske zajednice naroda, Francuske i Filipina, saobraćaj u pozadini snaga Severne Koreje jako je ometan. A kako su glavni putevi vodili pored morske obale, s jedne i druge strane poluostrva, to su oni bili izloženi i dejstvu mornarice s mora. Bazuke, protivtenkovska oruđa i lovci-bombardieri umnogome su razredili oklopnu snagu Severne Koreje. No i pored svega ovoga, napadni elan Severne Koreje nije se smanjivao. Snage Ujedinjenih nacija, kako su se one sada zvale pošto su se američkim snagama pridružile i oružane formacije (od bataljona do brigade) izvesnih država — članica Ujedinjenih nacija, bile su priterane do najjužnije tačke Korejskog Poluostrva. Sa osloncem na luku Pusan, u trouglu pozadi reke Naktong, obrazovale su poslednje uporište u očekivanju pojačanja. Ovim se završava prva faza rata u Koreji.

*

Pošto su odbijeni svi napadi i pokušaji snaga Severne Koreje da snage UN bace u more, general Makartur priprema protivofanzivu sa mora i iz vazduha. Vazduhoplovstvo UN bombarduje i ruši sve objekte na izduženim komunikacijama

severnokorejskih snaga, a mornarica drži pod stalnom vatrom obalske drumove. Na taj način dotur potreba i pojačanja, kao i evakuacija kod severnokorejskih trupa bili su jako otežani.

Noću 14/15 septembra 1950, pomorsko-desantne trupe i jedinice kopnenih snaga, sa 262 transportna broda i uz pratnju velikog broja ratnih brodova i aviona sa nosača aviona, izvršile su desant u dubokoj pozadini trupa Severne Koreje i prepadom zauzele pristanište Seula, Inčon. Pod neprekidnim dejstvom iz vazduha i sa brodova na moru, desantne trupe su se uputile ka Seulu, koji je posle borbi od nekoliko dana pao u ruke snaga UN. Time je dobiven važan komunikacijski čvor i paralisano svako snabdevanje severnokorejskih snaga na južnom delu Korejskog Poluostrva. Ovo je izazvalo njihovo naglo povlačenje na sever i ono je do kraja septembra dostiglo staru granicu, tj. 38 uporednik.

Kaogod što su trupe Severne Koreje pri nastupanju upotrebljavale ratno lukavstvo time što su među izbeglice proturali svoje ljudstvo za gerilsku akciju u pozadini snaga UN, tako su i sada pri povlačenju ostavljali čitave jedinice po planinskim delovima bojišta koje su se skrivale da bi se zatim pojavljivale u pozadini nastupajućih kolona UN i prekidale saobraćaj, radi usporavanja gonjenja. Ova taktika neprijatelja zahtevala je odvajanje znatnih delova snaga UN za čišćenje gerilaca i najzad je dovela do povećanja gubitaka u ljudstvu i materijalu.

Sada se pojavilo pitanje da li da se prelazi 38 uporednik, da bi se postignuti uspeh eksploatisao ili ne, da se ne bi reklo da sada agresija dolazi sa juga. Posle razmatranja ovog krupnog pitanja u Savetu bezbednosti i među članicama UN koje aktivno učestvuju u ratu u Koreji, najzad je doneta odluka da se 38 uporednik pređe i agresivne oružane snage Severne Koreje spreče u ponovnom napadu na Južnu Koreju. Napredovanje snaga UN nastavljeno je 7 oktobra i one su do 25 novembra 1950 dostigle Čangju i r. Jalu. Razbiveni ostaci snaga Severne Koreje povukli su se u Mandžuriju. Posle ovoga izgledalo je da su snage Severne Koreje uglavnom uništene, cela teritorija bila je okupirana i prema tome rat u Koreji trebalo je da bude završen. General Makartur u tom smislu obećavao je svojim trupama da će »Božić provesti kod svojih kuća«. Međutim, to je bila utopija.

Severnokorejske trupe koristile su teritoriju Mandžurije da se tamo organizuju i popune i odande su upadale u Koreju, napadale trupe UN i opet se povlačile u Mandžuriju gde su nalazile utočište.

Počev od 12 novembra 1950 iz Mandžurije su se počeli pojavljivati avioni na mlazni pogon sovjetskog tipa *Mig-15*. Prvi takav avion oboren je toga dana i jasno je utvrđeno njegovo poreklo. Međutim, gonjenje neprijateljskih aviona od strane avijacije UN u pravcu Mandžurije ili tučenje njihovih tamošnjih aerodroma nije bilo dozvoljeno. Nije se želelo da ovo bude povod za otvoreni sukob sa Kinom, a možda i Sovjetskim Savezom. Na taj način došlo je do »ograničenog rata«. General Makartur, u želji da privede rat kraju, otpočeo je 24 novembra novu ofanzivu sa snagama koje su brojale 100.000 ljudi.

Ali, odjednom se desilo nešto nepredviđeno. Potpuno opremljena kineska armija, koju su predstavljali tzv. »dobrovoljci« i čije je brojno stanje iznosilo preko 200.000 ljudi, počela je 26 novembra da prelazi reku Jalu i da izvođi protivofanzivu protiv snaga UN. Taj upad bio je munjevit. One su, nadirući preko snegom pokrivenih prevoja planine Sobaek, prodrle duboko na jug. General Makartur, kao vrhovni komandant snaga UN izvestio je o ovome Savet bezbednosti i ovaj postupak Kineza obeležio kao »potpuno novi rat«. Ovim je završena druga i otpočela treća faza rata u Koreji.

*

Jako pritisnute od strane brojno znatno nadmoćnijeg neprijatelja, snage UN bile su prinuđene da se stalno povlače. Severnokorejske i kineske snage besomučno su napadale i preticale otpustajuće kolone snaga UN. Bila je upotrebljena ruska taktika iz Drugog svetskog rata — ubacivanje masa u napad, bez obzira na žrtve, sa ciljem da se neprijateljski delovi oteku i opkole, a zatim unište. Počela je bila zima i veliki snegovi i led ometali su kretanje, pa i dejstvo iz vazduha. Pojedini delovi snaga UN bili su osećeni i potpuno opkoljeni. U takvu je klopu bio prvo upao turski bataljon, zatim Britanci i najzad američke snage na desnom krilu fronta kod Fenjonga. Blagodareći moćnoj avijaciji UN, a naročito širokoj upo-

trebi helikoptera, ova opkoljena ostrva mogla su da izdrže, jer su im se mogle doturiti potrebe i izvršiti evakuacija ranjenika. Najzad, nešto protivudarom u neprijateljske snage koje su vršile opkoljavanje, a nešto probojem iz okruženja, svi ovi delovi uspeali su da se izvuku. Najzamašnije je bilo probijanje američke pomorsko-desantne divizije ka Vonsanu, koje je potpomagano retko uspešnim sa dejstvom vazduhoplovstva i ratne mornarice. U svom povlačenju, snage UN nanosile su teške gubitke severnokorejskim i kineskim trupama.

Do 1 januara 1951 Kinezi su izbili na 38 uporednik i u sledećem napadu zauzeli su Seul, Inčon i aerodrom Kimpo. Kinezi su i dalje ubacivali mase u borbu, bez obzira na žrtve. Vazduhoplovstvo UN stvaralo je pustoš na frontu i u pozadini neprijatelja. Potom su Kinezima pali u ruke Vondžu, Suvon, Čunčon i Osan i oni su bili doprli skoro 100 km južno od 38 uporednika. Tu su snage UN uspele da ih zadrže i da same otpočnu sa ograničenim napadima, dok su bombarderi tukli neprijateljske komunikacijske pravce. U tim napadima uzeo je učešća i najveći američki bojni brod »Misuri«, tukući neprijateljske komunikacije na istočnoj strani poluostrva, severno od 38 uporednika.

Do 10 februara 1951 snage UN povratile su Inčon i aerodrom Kimpo i sa 160.000 savezničkih trupa u prvom ešelonu, počele su da potiskuju kineske — severnokorejske snage. Početkom marta Kinezi su imali 200.000 ljudi južno od 38 uporednika, 100.000 u Severnoj Koreji i jake rezerve u Mandžuriji. General Makartur bio je izjavio da do rešenja rata u Koreji ne može doći pre no što njegove snage ne budu u znatnoj meri ojačane i ne bude oslobođen »neprirodnih vojnih zapreka«. Tu je počeo sukob između njega i predsednika Trumana. Snage UN nastavile su pritisak na Seul i strašnom koncentracijom artiljerijske vatre — 30.000 metaka na čas — uspele su da isteraju neprijatelja iz Seula, u koji su ušle 14 marta. Početkom aprila snage UN prešle su pod borbom 38 uporednik. Vest da Kinezi izgrađuju nove aerodrome dovela je do bojazni za »prošireni rat«. General Makartur povodom toga hitno je tražio da se iskoriste Čang Kaj Šekove trupe, što je on predlagao još u početku sukoba. Vašington je ovaj zahtev odbio, a u britanskom Donjem domu laburistički poslanici nazvali su Makartura neodgovornim. Sukob sa njim ušao je u kritičnu fazu.

6 novembra 1951 general Makartur je tražio odobrenje da može da poruši mostove na reci Jalu i time onemogući šetanje severnokorejskih i kineskih snaga iz Mandžurije i natrag. On je sa ovim zahtevom odbijen, jer su se tome suprotstavljali politički razlozi. Zatim je tražio da može da goni neprijateljske avione preko r. Jalu i da tuče aerodrome sa kojima se ovi avioni služe, ali ni ovo nije moglo biti odobreno. Dalji razvoj u pogledu samovoljne akcije generala Makartura i njegovo gledište da treba izvršiti blokadu Kine, da se njena teritorija bombarduje i da se upotrebe Čang Kaj Šekove trupe — poznati su.

Posle svega ovoga i posle primedbe britanskog ministra rata Šinvela da je Makartur zloupotrebio data mu prava kao vrhovnom komandantu snaga UN, 11 aprila 1951 godine predsednik Truman ga je smenio sa svih položaja i pozvao u SAD. Na njegovo mesto određen je general Metju Ridžvej, a za komandanta 8 armije u Koreji general Džems Van Flit.

Nova, dugo pripremana kineska ofanziva otpočela je 23 aprila i snage UN izgubile su oko 45 km dubok pojas zemljišta, uključujući i sve zauzeto zemljište severno od 38 uporednika. Kinezi su zauzeli Jončon, prešli su r. Imdžin u pravcu Seula i zauzeli rezervoar Hvačon. Snage UN ukopale su se oko Seula. 19 maja Kinezi su preduzeli svoj poslednji veliki pritisak, kada su prisilili južnokorejske trupe na odstupanje, otkrivši levi bok 2 američke divizije, koja ih je najzad zauzavila. Do 21 maja 1951 snage UN ušle su u Munsan i napredovale do Imdžina, prešav 38 uporednik i reku Čojang. Do 1 juna snage UN doprle su do trougla Pjongang — Kumhva — Čorvon, koji je bio jako utvrđen. Čorvon i Kumhva zauzeti su 11 juna, a u napušteni Pjongang savezničke trupe ušle su 13 juna. Kesong je bio zauzet 21 juna.

Pokazivali su se svi znaci iznurenosti kod kineskih trupa, ali s druge strane, povećani broj aviona, minobacača i municije, ukazivao je da je i pored bombardovanja neprijateljskih saobraćajnih linija i čvorova neprijateljsko snabdevanje ipak teklo. Sada su se linije utvrdile i nastala je stagnacija, tj. nijedna strana nije pokušavala da preduzima ofanzivu.

Najpre snage Severne Koreje, a posle i kineske snage nisu uspele svojom ofanzivom da reše pitanje Koreje. Ni blickrig severnokorejskih snaga ni ogromne kineske mase nemilice bacane u borbu, nisu uspele da savladaju visoko tehnički opremljene i naoružane snage UN. Kinezi su gubili dnevno i po 30.000 ljudi. Na ove ljudske mase pored strahovitog dejstva taktičkog vazduhoplovstva, bacači plamena i »napalm« bombe, kao i raketna oruđa imali su porazno dejstvo. Sem toga, bojište u Koreji ima svoju specifičnost koja se sastoji u tome što je to relativno usko i izduženo poluostrvo, opkoljeno morima na kojima je suvereno gospodarila ratna mornarica UN. Na taj način, korejsko kopno moglo je biti tučeno i vatrom sa brodova i iz aviona sa nosača aviona.

S druge strane snage UN, iako bolje naoružane i opremljene i sa nadmoćnošću na moru i u vazduhu, nalaze se u stanju vođenja ograničenog rata samo na Koreju, iako je ustvari Mandžurija glavna neprijateljska osnovica; sve ovo u želji da ne prošire sukob.

Sada se front ustalo i borbe na kopnu svele su se na preotimanje visova i dobijanje što boljih položaja. Linija fronta išla je većim delom severno od 38 uporednika i snage UN držale su jake terenske visove.

Početkom aprila 1951 rasplamsala se bitka u vazduhu. Vazduhoplovstvo UN »supertvrđavama« i avionima ostalih tipova želelo je da uništi pozadinu Kineza i Severnokorejaca. Ovome su se suprotstavili avioni tipa *Mig-15* i vrlo moćna i moderna PA odbrana, opet sovjetskog porekla. Borbe sa kopna prenele su se sad^u u vazduh. I tu je bilo isprobavanja materijala. Pritom je američko vazduhoplovstvo imalo nadmoćnost u pogledu broja aviona, kvaliteta materijala i obučenosti ljudstva.

*

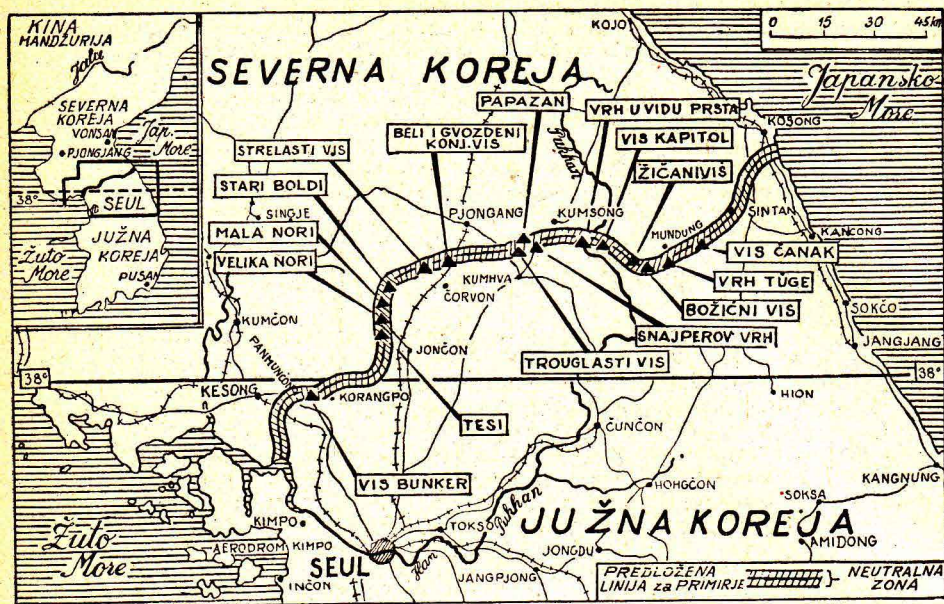
I jedna i druga strana uvidele su da ne mogu postići nikakvo rešenje. Ujedinjene nacije ne želeći da u otvoren sukob uvuku Kinu i Sovjetski Savez, nisu hteli niti da tuku Mandžuriju niti da gone neprijatelja preko reke Jalu, a s druge strane, kineske trupe, iako vrlo brojne i sa velikim napadnim elanom, nisu mogle slomiti vrlo jaku vatreanu snagu UN.

Od 1 januara 1951 na Generalnoj skupštini UN počeli su razgovori o prekidu neprijateljstva i primirju. Na dan 23 juna, sovjetski stalni delegat u Savetu bezbednosti Malik, iznenada, preko radia UN pozvao je zaraćene strane na pregovore o primirju. 4 jula počeli su prvi razgovori u Kesongu da bi se posle nastavili u Panmundžonu.

Uprkos tome što su pregovori tekli veoma sporo i što ni do danas, posle dve i po godine nisu dali nikakve praktične rezultate, oni su, ipak, bar s formalne strane, rešili sva glavna sporna pitanja sem onoga koje se odnosi na prinudnu repatrijaciju svih zarobljenika, za koje se zalažu Kina i Severna Koreja, a po kome i SSSR ima isto stanovište.

Za sve vreme trajanja pregovora, vazduhoplovstvo UN bilo je aktivno i nije dozvoljavalo na kakve veće pokrete neprijateljskih trupa u cilju dovođenja pojačanja i nagomilavanja sredstava za neku veću neprijateljsku ofanzivu. Isto tako nije dozvoljavalo mirnu opravku ili izgradnju novih aerodroma. Na frontu je zavlдалo relativno zatišje, sa lokalnim borbama, najvećim delom izraženim u izmeni artiljerijske ili minobacačke vatre. Ovo su vreme obe strane iskoristile za utvrđivanje svojih linija. Na taj način, pokretan rat u Koreji pretvorio se u stabilizovani front, posednut grupno, sa jako utvrđenim otpornim tačkama kao elementima fortifikacionog uređenja položaja moderne koncepcije. Linija fronta¹⁾ proteže se od obale Japanskog Mora, južno od Kosonga, pa se preko Sintana povija ka Mundungu da odatle produži skoro paralelno sa 38 uporednikom u pravcu zapada do prema Corvonu; zatim skreće skoro pod pravim uglom na jug, ka 38 uporedniku, južno od Jončona i produžava na zapad (po tom uporedniku) do Panmundžona; odatle opet savija u pravcu jugozapada i oslanja se na ušće reke Han, severozapadno od mesta Kimpo, na obali prema Žutom Moru. Na priloženoj skici vidi se protezanje linije fronta sa mestima i nazivima pojedinih važnijih tačaka.

¹⁾ Ovi podaci su iz početka decembra 1952

Šema 1

General Metju Ridžvej premešten je sa položaja vrhovnog komandanta snaga u Koreji za vrhovnog komandanta snaga Severoatlantskog pakta, na mesto generala Ajenhauera, a na mesto generala Ridžveja, za vrhovnog komandanta snaga UN u Koreji došao je general Mark Klark. Na položaju komandanta 8 američke armije u Koreji i dalje je ostao general Van Flit.

Da bi se ubrzali pregovori o primirju i učinio pritisak na Kineze da prihvate uslove primirja i da bi im se smanjio potencijal za buduću ofanzivu, vazduhoplovstvo UN bombardovalo je centrale i hidrotehnička postrojenja na reci Jalu i rudnike strategičkih sirovina u neposrednoj blizini Mandžurije. Kao odgovor na ovo došle su vrlo snažne lokalne ofanzive Kineza duž celog sadašnjeg fronta, sa ciljem ovladavanja pojedinim visovima. Pošto su napadi izvedeni iznenadno, u vidu prepada, izvestan broj visova pao je bio u ruke Kineza i Severnokorejaca kao što su: Beli Konj, Gvozdeni Konj, Kaptol i Trouglasti Vis. Razvile su se očajničke borbe oko povraćaja tih visova i oni su po nekoliko puta prelazili iz ruke u ruku. Ove ogorčene borbe trajale su nekoliko nedelja i njihov epilog bio je da su svi izgubljeni visovi položaja UN povraćeni.

U međuvremenu, da bi olakšala situaciju na frontu, Komanda UN izvršila je jednu diverziju na istočnoj obali Koreje, u dubokoj pozadini neprijateljskog fronta, kod Kojoa. Prethodno je namerno pustila vest o izvršenju desanta, tako da je neprijatelj to saznao. Radio se o završnoj fazi praktičnih vežbanja pomorskodesantnih trupa (marinaca). Oni su prvo izvršili desant u iskrcavanju na obalama Južne Koreje, pa su se posle uputili na sever prema neprijateljskoj obali. Blizu 100 transportnih brodova sa trupama i celokupnim ratnim naoružanjem praćeni flotom od isto toliko ratnih brodova i nosačima aviona približavali su se neprijateljskoj obali kod mesta Kojo (50 km severno od sadašnje linije fronta). Avioni sa nosača aviona i artiljerija sa ratnih brodova izvršili su bombardovanje na ciljeve na obali, kao da će uskoro otpočeti iskrcavanje. Posle izvršene pripreme, sa transportnih brodova spuštani su bili u more čamci za iskrcavanje, ali bez trupa, već samo sa redovnom posadom samih čamaca. Artiljerija sa brodova i avioni i dalje su gađali određene ciljeve, a čamci su se približavali obali. Kada su

desantni čamci došli blizu obale, oni su skrenuli i vratili se ka floti i time je vežba bila završena. Za sve to vreme, trupe sa fronta usiljenim marševima kretale su se ka Kojou; čak je i stanovništvo počelo da se evakuise. Ova diverzija i demonstracija potpuno su uspele, jer je neprijatelj dovukao snage ka izabranom mestu i oslabio pritisak na frontu, a s druge strane, doveden je u zabunu da sledeći put, ako dođe do stvarnog iskrcavanja možda poveruje da se opet radi o demonstraciji i ne pokloni dovoljno pažnje.

S neprijateljske strane ovo je izazvalo nervozu i žurbu. Tenkovi su jurili ka ugroženom mestu, a trupe sa fronta usiljenim marševima kretale su se ka Kojou; čak je i stanovništvo počelo da se evakuise. Ova diverzija i demonstracija potpuno su uspele, jer je neprijatelj dovukao snage ka izabranom mestu i oslabio pritisak na frontu, a s druge strane, doveden je u zabunu da sledeći put, ako dođe do stvarnog iskrcavanja možda poveruje da se opet radi o demonstraciji i ne pokloni dovoljno pažnje.

Front je ostao isti i na njemu vlada relativno zatišje, sa akcijama vazduhoplovstva protiv pozadine.

*

Prema nepotpunim podacima kojima se raspolaze, raspored snaga UN je ovakav:

kompleks visa Čanak — 8 JK divizija; vrh Tuge — 25 američka pešadiska divizija i turska brigada; Žičani i Božićni Visovi — 3 JK divizija; vrh u obliku prsta i vis Kapitol — JK divizija Kapitol; Papazan — 6 JK divizija; Snajperov Vrh — 2 JK divizija; Trouglasti Vis — 7 američka pešadiska divizija; vis Beli Konj i Gvozdeni Konj — 9 JK divizija; vrh Stari Boldi i Strelasti Vis — 2 američka pešadiska divizija i bataljon Francuza; Mala i Velika Nora — 3 američka pešadiska divizija, belgiski i grčki bataljoni; Tesi — 1 divizija Britanske zajednice naroda; vis Bunker — 1 američka pomorsko-desantna divizija; 40 i 45 američka divizija i 1 i 4 JK divizija — u rezervi.

Н О В О !

ИЗАШЛА ЈЕ ИЗ ШТАМПЕ СТУДИЈА ГЕНЕРАЛ-ПОТПУКОВНИКА
ДУШАНА КВЕДЕРА

АРКТИК

БУДУЋЕ РАТИШТЕ ВЕЛИКИХ СИЛА?

Из садржаја:

Ново подручје светске стратегије — Нова претстава о арктику — Метеоролошки рат на Арктику — Кома припада предност у систему арктичких база — Аљаска, северозападни бастион америчке одбране — Канада, отворена врата америчког континента — Гренланд, жариште арктичке стратегије — Исланд, релејна станица између Запада и Истока — Шведска, неутрални клин између два блока — Разоружана Финска, адут у игри дипломатије — Невиђени рат око врха земљине кугле — и др.

*

Са овом студијом „Војно дело“, у оквиру „Мале војне библиотеке“, отпочиње са издавањем нове серије публикација у којима ће се третирати разни стратемиско-политички проблеми светског значаја.

Страна 64, цена 50 динара.